

v e r e n i g i n g

O R D E D E R V E R D R A A G Z A M E N

Giro no. 468874 t.n.v. de Penningm. der "ODV" Den Haag

Uitsl. voor verslagen en abonn.: DOVENETELWEG 57^a 2555 TD Den Haag tel. 684541

Secretariaat: KRAMVOGELLAAN 29 2566 CB Den Haag tel. 254273

W E E K B L A D

26e jaargang nr.19

nadruk verboden

15 januari 1982

x in de kantlijn betekent de vraag

- " " " " het antwoord

Goeden avond, vrienden.

Wij zijn niet alwetend of onfeilbaar, denkt dus zelf na. Ons onderwerp voor heden dient van meer actuele aard te zijn. Ik wilde daarom met u spreken over

D E H O O G G E P L A A T S T E N
=====

Ik zou natuurlijk nu weer met u kunnen gaan praten over Polen, Rusland, Amerika en al die dingen. Dat is dan politiek. Maar het is in feite veel interessanter te kijken naar al die mensen die op het gehele gebeuren een zo grote invloed hebben.

Want mensen zijn en blijven mensen. Wanneer je b.v. kijkt naar het optreden van Reagan kun je er natuurlijk wel grapjes over maken of stellen: dat duurt hoogstens nog een paar jaren want zijn populariteit loopt reeds terug.

Of mogelijk spotten: binnenkort kan hij in cowboy kostuum zingen: er hangt een raket met a-bom aan de muur. Kijk echter naar de man zelf en je bemerkt al snel, dat hij vaak zelf niet weet waaraan hij toe is.

Hij is begonnen met het denkbeeld dat hij alles eens even fiks aan zou gaan pakken. Maar het blijkt al snel, dat hij bij vele van zijn plannen een enorme tegenwerking kreeg, enerzijds van het ambtelijke corps - vooral de federale instanties - en aan de andere kant sterk onder druk werd gezet door het zakenleven. Bovendien moet de man nog kiezers voor zich behouden ook.

De man kan eenvoudig niet zo stevig en vastbesloten optreden als hij van plan was te doen. En probeert hij het dan toch weer eens, dan zijn er al snel allerhande omstandigheden waardoor hij weer wat bakzeil moet halen.

Zelfs in de polenkwestie is hem dit overkomen zoals u weet, dank zij de verdeeldheid in de navo. Zo zit de man steeds te wrikken en vraagt zich ook steeds weer af, welke kant hij in feite op moet gaan om geen aanzien te verliezen.

Daar de man altijd wat onberekenbaar is geweest - vergeef mij, ik wil daarmee niets kwaads over hem zeggen - kunnen wij verwachten dat hij

op een gegeven ogenblik de meest krankzinnige plannen gaat bedenken om toch een keer zijn gram te halen en in de ogen van zijn landslieden voor het gehele land een slag thuis te halen. Maar intern, in de economie ook, gaat dit niet. Dus zoekt hij op het ogenblik wanhopig naar successen in de buitenlandse politiek. Daarbij speelt hij vooral op een toename van het Amerikaanse aanzien - voor hem gelijk met een soort zeggingschap - in de gehele westerse wereld.

Een dergelijke man bevindt zich in een positie waarin hij voor de gehele wereld veel goeds of ook kwaads zal kunnen doen. Maar ook een positie waarin zijn persoonlijke problemen en ijdelheid bij zijn besluiten en houding een hoofdrol spelen. En dat laatste vergeet men nogal eens.

Zoals voor een Bresjnev het erg moeilijk is, om zich te handhaven. Want een oorlog wil ook Rusland niet. Maar aan de andere kant wil Rusland op het ogenblik ook niet een bondgenootschap met allerlei systemen die invloed zouden kunnen hebben op de interne verhoudingen.

De situatie in dit land is nu eenmaal zo, dat men vooral te maken heeft met een bepaalde reeks doctrines, een soort geloof in feite. Dit geloof zal ondanks alles en ten koste van alles moeten worden uitgedragen. Dit zou men zeker ook in grotere mate met geweld doen, wanneer er bij de leiders niet een toenemende angst was voor China.

Want de Chinezen kijken niet te veel naar Moskou, zeker niet nu zij een aantal leiders hebben gekregen die altans naar buitentoe vrijzinniger zijn. Iets wat voor de interne ontwikkelingen goede resultaten bracht overigens, want allerwege is de productiviteit omhoog gegaan.

Ook de wetenschappelijke ontwikkeling, die een tijdlang sterk geremd werden door controle op de persoonlijke inhouden van de deskundigen die de projecten moesten ontwikkelen en leiden, is omgeslagen en boekt steeds sneller resultaten.

De Russen beseffen beter dan de rest van de wereld, dat dit land ook nu nog steeds aan zichzelf denkt als het centrum van de wereld. Het enig juiste centrum van Azië.

Wie dit beseft weet ook, dat China zeker van plan is op een gegeven ogenblik zich als leider en beheerser van alle Aziatische landen te manifesteren. En dit betekent dat men ook van plan is het Russische deel van Azië in te pikken.

Iets wat de Russen nooit zouden kunnen toelaten: zij hebben grote investeringen in Siberië gedaan, brachten er een behoorlijk deel van hun beste mensen heen en winnen hier een aanmerkelijk deel van hun grondstoffen. Want vooral de laatste vondsten aan uranium en enkele andere in de moderne techniek wel zeer belangrijke grondstoffen liggen nu eenmaal in dit gebied. Ook al zou men uit overwegingen van sociaalistische broederschap toe willen geven, nationaal bezien kan men eenvoudig zich niet meer terugtrekken achter de oeral.

U zult beseffen dat deze situatie een staatsman voor grote problemen stelt, zeker wanneer hij aan de ene kant hard en vastberaden op moet treden om zijn aanhang niet te ver laten afbrokkelen en aan de andere kant dus steeds weer op de rand van oorlog dient te balanceren zonder er ooit aan te kunnen beginnen. Dit opdat wanneer China zijn huidige houding nog verder zou veranderen een, zij het aarzelend, dsamenstaan met de Usa mogelijk blijft.

Er zijn nu eenmaal in de wereld heel wat situaties en problemen waarbij het voor een leek erg moeilijk is, zich ook maar te realiseren wat er feitelijk speelt.

Neem b.v. de houding van Frankrijk de laatste maanden. Er zijn nogal wat mensen die menen dat Mitterand nogal vreemd doet de laatste tijd.

Dat is zeker waar. Maar ook Mitterand heeft een probleem: hij heeft een belangrijke kommunistische steun en zelfs aanhang. Deze mensen zijn het vooral, die aansprakelijk zijn voor het bereiken van zijn verkiezingsoverwinning. Deze mensen moet hij wel te vriend houden want zonder hun steun komt zijn positie in gevaar.

Aan de andere kant wil hij zeker niet de relaties verstoren die men o.m. heeft opgebouwd met Duitsland. Want Duitsland is iets, waar je als vroegere vijand nog wel goed kunt praten, terwijl dit met de Engelsen moeilijker valt. Mogelijk wordt dit mede veroorzaakt door een soort afkeer die nog stamt uit de tijd dat Napoleon dit land geheel van het vaste land wilde isoleren. Wat overigens een grote tijd en het begin van politieke invloed betekende voor Franse smokkelaars.

Dus: ook hier weer wrikt er van alles. Daarbij komt verder nog dat er in de regering een aantal personen zitten die - zoals dat wel heet - uitle fingers hebben. En het publiek zou het nooit nemen wanneer bepaalde zaken te duidelijk en openbaar zouden worden.

Het laatste is trouwens een probleem waarmee ook Helmut Schmidt te worstelen heeft, evenals een groot deel van zijn tegenstanders. U weet waarschijnlijk wel dat er in Duitsland op het ogenblik een soort mini-Watergate aan de gang is.

Parteien hebben, evenals bepaalde politici, van het zakenleven allerhande bijdragen onwettig aangenomen, die deze zakenlieden dan weer voor de belastingen konden afschrijven en waarvoor zij dan ook nog bepaalde medewerking en gunsten konden verwachten.

Er schijnen zelfs een paar personen te zijn die zich langs deze weg persoonlijk zeer verrijkt hebben. Daaronder zouden zich een paar ministers, enkele partijleiders en nog een aantal andere belangrijke figuren zoals de penningmeesters van de partijen bevinden.

Dat maakt het voor Schmidt ook niet gemakkelijker: hij moet er voor zorgen dat deze schandalen met enige zondebokken schijnbaar de wereld worden uitgeholpen, moet de Amerikanen te vriend houden, zorgen dat hij niet de vijand wordt van de Russen en de Hunnen en gelijktijdig nog een zo vastbesloten houding aan nemen dat het volk in hem kan blijven geloven.

Want wanneer hem dit niet zou gelukken kunnen de politici die voorlopig een snelle carrière willen maken beter overlopen naar de Groenen.

Overall waar je in de wereld kijkt, of het nu is in Spanje, de Emiraten of elders, je wordt gekonfronteerd met mensen die in moeilijkheden zitten. Moeilijkheden die er toe voeren dat zij soms geheel onverwachte of zelfs rare dingen doen.

Neem b.v. eens Begin. Wat heeft de man bewogen om officieel de hoogvlakte van Golan onder burgerbestuur te brengen? Zo bezien had het weinig of geen zin. Hij had het gebied immers al lang onder militair bestuur en dit feit werd algemeen aanvaardt. Alleen door nu burgerbestuur in te stellen heeft hij in de gehele wereld protesten losgemaakt die niet onvoorkombaar waren.

Maar hij behoort nu eenmaal tot een "harde" partij. En deze partij en denkrichting krijgt steeds meer met tegenstand te maken. Hij moet dus wel iets doen om zijn volgelingen en de nog meer extreem rechtste groepen die hem steunen er van te overtuigen dat hij nog steeds de harde, onwrikbare strijder voor groot Israël is. En dit was een van de dingen waardoor het hem misschien mogelijk zou worden de ontruiming van de rest van Sinai te verkopen aan de stromingen waartoe de meeste mensen behoren die uit dit gebied weg zouden moeten trekken. Want daartoe behoren zijn medestanders in de Knesset ook.

Al die hooggeplaatste personen spelen dus een veel grotere rol dan je mogelijk zoudt denken. Vaak zijn het de dingen die zij meemaken, ziekten die zij hebben e.d. waardoor zij onredelijk reageren en in de perikelen komen.

Maar dat zijn niet alleen hun perikelen, maar ook de perikelen van de gehele wereld. Wanneer er weer eens een grote konferentie is waarop men elkander met spitsvondigheden en ambtelijke taal zit te bekogelen, nu ja. Dat is niet zo ongewoon of belangrijk. Er zijn heel wat mensen die met een paar man op een klein kamertje driehoog achter zitten praten en dan net doen of dit het middelpunt van de wereld is. Op zich is dat alles niet zo erg.

Maar wanneer die mensen dan hun eigen ijdelheid willen bevredigen, om de een of andere wijze misschien sukses van node hebben om in hun eigen land mee te kunnen tellen, daar macht te verkrijgen of te behouden, worden dergelijke onderhandelingen een schaakspel.

Het gaat dan niet meer om vrede, ontwapening, welvaart of iets anders. Het is eenvoudig een schaakspel waarbij het er alleen nog om gaat wie een suksesje binnen zal halen en wie verliezen zal.

Dat is treurig. Je kunt alles op vele verschillende wijzen bezien. Maar dit effect blijft. Kijk eens naar de paus. De man is een pool en bovendien een katholieke pool. Het is duidelijk dat hij dan wel heel veel zal voelen voor een vergroten van de macht van de katholieke kerk in zijn vaderland.

Maar dat betekent ook, dat de man veel meer belang heeft bij een gematigd beleid, waarin een solidarnosz kan bestaan, dan belang heeft bij een overwinning van de vakbonden of een terugkeer naar de oude orde.

Maar deze man gaat dit zeggen. Hij zet dus in feite de wereld onder druk. Want wanneer je dergelijke dingen gaat zeggen als paus, als het door velen als onfeilbaar beschouwd hoofd van een grote en machtige organisatie in vele landen, doe je dit in feite.

De volgende vraag moet men goed overwegen: kan een bestuur als dat van Jaruzelski - die overigens ook zwak staat op het ogenblik - wel rekening houden met een dergelijk beroep?

Hij zou dit misschien graag willen doen. Maar dit kan eenvoudig niet. Want door ook maar iets toe te geven erkent men ook, dat de macht van de paus werkt in een kommunistisch land - ook op politiek en economisch gebied - terwijl men het bestaan van god en dus ook de betekenis van een paus e.d. officieel pleegt te loochenen en altans het mogelijke bestaan van dergelijke machten staatkundig en ideologisch ontkent.

Ja, Jaruzelski zit ook in moeilijkheden. Al moet ik hier meteen opmerken dat bij zijn plannen om tot een ingrijpen te komen de man zeker niet zuiver en alleen onder russische druk heeft gehandeld. Wat vreemd moge klinken, maar de man heeft eenvoudig ingegrepen - na hiervan mededeling gedaan te hebben aan enkele belangrijke russen - omdat er anders een enorme economische chaos zou ontstaan waardoor een direct russisch ingrijpen onvermijdelijk zou worden. De man wist dit heel goed en is dus in feite zowel de russen als de polen een slag voor geweest.

Maar de russen hebben dit handig bekeken: toen het voorstel kwam zeiden zij onmiddellijk dat het goed was. En bovendien waren er toch een paar russische generaals in de buurt, die men hem dan zou uitlenen. En twee geleende generaals maken nu meer en meer de zaken uit in polen. Want wanneer Jaruzelski te veel tegen hen in zou gaan zou hun persoonlijke macht en status aangevochten worden. En dit nemen zij niet, terwijl bovendien wel zeker is, dat de russen bereid zijn hen in

een dergelijke machtstrijd met alle middelen te steunen.

Een ingewikkelde zaak, die wereld van u. Maar laat ons eerlijk blijven. In uw eigen land gaat het al niet anders. Dacht u werkelijk dat den Uyl werkelijk zo in last zou zitten met de vakbonden wanneer van Agt als hoofd van de staat voortdurend actief was geweest?

Het is vooral het feit dat hij als plaatsvervangend premier optreedt en zo gelijktijdig voorstellen moet verdedigen die hem niet bepaald liggen waardoor zijn moeilijkheden met vakbond en partij steeds toenemen. De zaak zou anders gelegen hebben wanneer hij de verdediging van het kabinetsbeleid aan van Agt over had kunnen laten.

Want daarbij gaat het om besluiten en dreigementen die geheel niet in overeenstemming zijn met alles wat de man beloofd of gezegd had voor hij minister werd. Men neemt het hem kwalijk, dat hij deze dingen niet weet tegen te houden en het is vooral daarom, dat het aanzien van deze man op het ogenblik een zo enorme knak krijgt.

Maar ja, rome Joop is ook ambitieus. rome Joop wil het ook maken, hoe dan ook. Dat betekent, dat rome Joop ook een paar vreemde bokkesprongen aan het voorbereiden is. En dan zijn er een paar mogelijke opvolgers als lijsttrekker binnen de eigen partij die het niet leuk zouden vinden wanneer hij het zo toch nog zou kunnen redden en dus proberen, rome Joop mis te laten springen.

Kijk je zo naar het gehele bestel dan kun je zeggen dat polen erg is. Natuurlijk. Vanwege de mensen die er onder lijden. Maar laat ons dan ook niet vergeten, dat zij tenminste de helft van dit lijden zelf mede veroorzaakt hebben door acties te ondernemen die t.a.v. de economie en de vorm van de volksgemeenschap niet te rechtvaardigen waren en zelfs niet te rechtvaardigen waren door een strijd voor het behoud van de macht van hun vakbond - die grotendeels altijd denkbeeldig is gebleven.

Hadden niet zoveel mensen acties gepleegd die in feite overbodig waren dan zou die vakbond nu nog steeds als vrije bond bestaan. Maar er waren heel wat heethoofden die meenden dat ook zij belangrijk konden worden.

Zeker, de toestand is erg voor de mensen die er onder moeten leven. Zoals de toestand niet bepaald leuk is in Albanie en zelfs nog erger in Afganistan.

Zeker, het is en blijft erg voor de eenvoudige mensen die er onder moeten lijden. Maar al die problemen komen grotendeels voort uit een prestigieuze strijd waarbij te vaak persoonlijke elementen de voornaamste rol spelen - ook al ontkent men dit natuurlijk.

Wanneer u weer een courant leest vol van verhalen over de ellende in dit deel van de wereld en dat deel - of het nu afrika betreft, polen, niger, bolivia of een ander land - vraag u dan eens af hoeveel daarvan in feite geheel of grotendeels wordt veroorzaakt door hooggeplaatste mensen die ten koste van alles zich waar willen maken en hun voorrechten willen handhaven. Vraag u af, welke rol dit speelt.

Het is zo gemakkelijk om al die diktatortjes uit te maken voor mensen die uitermate wreed zijn. Maar geloof mij: die wreedheid is geen persoonlijke. Die mensen zijn niet zo wreed. Zij zijn soms gewetenloos soms. Maar zij willen zich ten koste van alles handhaven. En wanneer dit alleen maar mogelijk is door martelkamers en martelaren, nu ja, dan martelt men. En wanneer het doel bereikt kan worden door cadeautjes uit te delen dan deelt men die uit wanneer men maar genoeg van het volk kan stelen om die uit te delen. Zo gaat het nu eenmaal in de wereld.

Al die mensen die een zo enorm vertrouwen hebben in het recht, de wet, de onaantastbaarheid van de regeerder, zijn mensen die over het

hoofd zien, dat ook hooggeplaatste personen mensen zijn. Mensen die, zoals ook uzelf, voornamelijk en veelal met zichzelf bezig zijn. Dan hebben zij mogelijkwel heel goede bedoelingen. Zij doen hun best wel voor land en volk. Maar in de allereerste plaats doen zij toch wel hun best voor zichzelf.

En hoe hoger je komt, hoe meer aansprakelijkheden je aanvaardt en hoe meer macht je kunt krijgen, hoe belangrijker het voor je wordt, eerst macht, aanzien, voorrechten, reputatie te beveiligen. En dan vraagt men zich gemeenlijk niet af, wat dit aan anderen kost.

Mogelijk vindt u het maar vervelend dit alles zo te moeten aanhoren. Mensen hebben nu eenmaal behoefte aan een vaderfiguur. Denk aan Jozef Stalin, die zich voortdurend toonde, vaak gehuld in een stralend witte tuniek, een glimlach om de afhangende snor en een blik van liefde voor kinderen en volk in de ogen, terwijl hij die zelfde kinderen, mannen en vrouwen met die zelfde glimlach had laten afmaken wanneer hij ook maar dacht dat hij door hen bedreigd zou kunnen worden. Zelfs wanneer er geen feiten aan te tonen waren en het alleen maar zijn denkbeeld was.

Te begrijpen, hoe al die zaken zitten, hoe het alles functioneert, is heel belangrijk wanneer je, zoals vele mensen, zo nu en dan een oordeel wilt spreken over de wereld.

Wanneer u b.v. gekonfronteerd wordt met ambtenarij bent u geneigd om te zeggen dat het zo niet hoeft, dat het toch heel gemakkelijk anders zou kunnen. Want er zijn overal wel hoofden van afdelingen die tot het uiterste gaan om een vinger in de pap te houden. Hoe meer immers hun afdeling te zeggen heeft, hoe belangrijker het hoofd daarvan wordt en hoe gerechtvaardigder dus ook diens eisen zijn t.a.v. voorrechten, beloning, status, erkenning.

Wanneer de taak van een afdeling kleiner wordt betekent het ook, dat de leiding daarvan "kleiner" wordt. En dat is iets wat een hooggeplaatst ambtenaar niet bepaald gemakkelijk zal kunnen aanvaarden of verwerken.

Of u nu kijkt in eigen land, in België, Frankrijk, Duitsland of in Tsechoslowakije, Hongarije, Rusland, China of elders, u zult altijd weer met dit zelfde syndroom gekonfronteerd worden.

Alle mensen zoeken uiteindelijk zichzelf te handhaven in een beeld van belangrijkheid dat mogelijk niet gerechtvaardigd is, maar wat zij dan toch maar ten koste van veel moeite en arbeid hebben opgebouwd. Dat zie je overal, zelfs bij voetbalclubs.

Vindt u het ook zo erg dat het zo slecht gaat met het betaalde voetbal? Dat is toch verschrikkelijk, nietwaar? Maar wees dan ook even reeel: deze mensen hebben gedacht "wij zijn belangrijk, dus hebben wij het recht op kosten van de gemeenschap steeds meer te verdienen en uit te geven. Want een deel van de hoge lonen en vele onkosten moest altijd al uit subsidies komen. Maar men meende zijn eisen steeds hoger te mogen stellen. Want "wij zijn belangrijk voor ontspanning en volksgezondheid."

Wat men de laatste 15 jaren alles heeft gedaan werd niet opgebracht door toeschouwers en liefhebber. En men heeft de behoefte aan luxe, lonen en uitjes steeds verder opgedreven. Nu de overheid begint te beseffen, dat dergelijke uitgaven op gemeenschapskosten wel te erg worden staat men opeens met de rug tegen de muur.

In feite zouden alle beroepsvoetballers genoeg moeten nemen met 50% van hun tot nu toe verdiende salaris en zouden alle bestuurders eens hun eigen kosten moeten dragen. Maar ja, wie wil dit?

En wanneer het er toch toe komt en de belangrijke voetballers lopen weg zullen de clubs een divisie lager moeten spelen.

Voor de toeschouwers is dat niet zo erg, zolang er maar aantrekkelijk gevoetbald wordt. Maar voor de bestuurders is het wel erg en voor de spelers. Want dan tellen zij niet meer mee bij de "top".

Iedereen ergert zich wel eens aan het vaak vreemde optreden van hoofdbesturen. Men vraagt zich b.v. af waarom die schaatsbond steeds weer van die vreemde dingen besluit en doet. Maar vanuit dit standpunt bezien is dat alles toch heel begrijpelijk. De mannen die de leiding hebben voelen zich voornaam en belangrijk doordat zij die leiding hebben. Wanneer zij dus hun beleid ook maar iets minder star en straf maken zou er mogelijk iemand kunnen komen die zegt dat zij het volledig verkeerd gedaan hebben. En dat kun je niet op je laten zitten. Je moet aftreden en bent zo een deel van je belangrijkheid, je liefhebbendheid en eigenliefde, kwijt.

Het is dus wel duidelijk dat men elke poging tot verzet, tot afwijken van de gestelde regels en besluiten, met de grootst mogelijke hardheid zal aanpakken en wel zoveel mogelijk te voren, zodat er niemand komt die reden en mogelijkheden heeft fouten naar buiten te brengen. Al moet je de mensen daarvoor omkopen of hun verdere ontwikkeling de nek omdraaien.

Zeker, die mensen voelen zich onaantastbaar, maar het kan een keer misgaan. Een specialist wordt er op betrapt dat hij dubbele rekeningen schrijft. De man kende zijn eigen roep te goed en meende zo belangrijk te zijn dat niemand hem zou durven controleren.

Een directeur van een ziekenhuis gaat heel gezellig met de familie verweg op vakantie op kosten van het ziekenhuis. Nu ja, die man heeft het gevoel machtig te zijn, dus wie kan hem iets doen. En bovendien heeft hij immers naar eigen gevoel een ieder die er iets over zou durven zeggen in de holte van zijn hand, want hij kan carrières maken en breken. En wie zo begint ligt er toch zo uit en zijn klachten worden dan "wraakzucht en lasten" genoemd.

Vergis u niet. De man heeft wel degelijk veel goed gedaan voor het ziekenhuis waar hij voor werkte. Iets wat eveneens gezegd kan worden over bepaalde ziekenfonds-bonzen. Zij hebben het heus nog niet zo slecht gedaan en wil je eerlijk zijn dan moet je zelfs tot de konklusie komen dat juist die ziekenfondsen waarover het meest wordt gekankerd nog het meeste hebben gedaan voor hun leden.

Maar - en nu komt het weer - degenen die aan het bewind zitten hebben de macht in handen, hebben het gevoel dat zij in wezen onaantastbaar zijn. En ook dit gevoel wil men dan, om eigen status aan zichzelf te bewijzen, waarmaken.

Dus gaat men steeds meer alle controle naar zich toe trekken. En wanneer je eenmaal alles onder controle hebt denk je als vanzelf: zo een kleinigheid maakt toch niets uit? Wanneer je met miljoenen omgaat is een misbruik van een ton maar een beetje. En vaak gaat het nog anders en beperkt het zich tot kleinigheden: Ik heb een paar nieuwe overhemden nodig, wilt u die even voor mij gaan kopen? Betaal maar uit de kas en schrijf in dat dit kosten zijn voor het capsulieren van amfetamine of zo iets.

Want zo gaat het. Het gaat met kleine dingen. Een dienstauto met chauffeur ook even voor laten komen wanneer je vrouw alleen even gaat winkelen al weet je dat dit niet behoort.

De ellende van dit alles zie je vooral wanneer figuren die een dergelijk leventje vol voorrechten en misbruiken enige tijd hebben gevoerd terecht komen in het bedrijfsleven. Want ook dan zijn zij geneigd de onkosten-rekening flink op te voeren en een dinertje met een nieuwe vriendin op te voeren als: zakenmaaltijd met relatie. Want zo hebben zij immers jaren lang gedaan.

Uiteindelijk zit je toch op een hoge en belangrijke plaats en je doet toch goed werk. Je werkt misschien goed en hard, je doet wat je kunt en goed acht, maar wanneer het op beraad met anderen aankomt dan kun je dat niet goed. Het ligt niet in je karakter en ervaring om de meerwaardigheid op bepaalde gebieden van een ander zo maar en zonder meer te erkennen. Zo min als iemand die lange tijd in kamer en regering gewerkt heeft in staat is, zijn directe aansprakelijkheid voor al wat hij doet te erkennen en daarom vaak doet wat mooi is en niet wat degelijk en nuttig is. Want al is de positie veranderd, vele van die mensen behouden nog lang het gevoel dat zij te belangrijk en daardoor onaan- tastbaar zijn.

Dit hebt u al in eigen land door vele voorbeelden kunnen zien. Het zal u wel duidelijk zijn, dat het elders al precies zo is. Zoals men vecht voor zijn macht en positie hier doet men het overal, zoals men hier uitgaat van zeer beperkte verantwoordelijkheden is het ook elders.

Of dacht u soms dat de engelse vakbondsleiders het zo leuk vinden om onder de huidige omstandigheden toch te gaan staken? Melemaal niet, want zij beseffen wel degelijk welk risico daaraan voor hun leden en indirect voor henzelf aan verbonden is.

Maar deze mensen hadden nu eenmaal een grote macht in handen en nu is Maggie Thatcher bezig die macht steeds meer af te brokkelen. Dan is er geen overleg meer mogelijk. Dan stel je je eisen en wanneer men daaraan niet geheel of grotendeels tegemoed komt stort men desnoods het gehele land in de ellende.

Men is, zelfs in deze dagen, zo nodig bereid alle voorzieningen, ook water, gas en electra, af te sluiten behalve voor de ziekenhuizen. Men overweegt reeds eerder de spoorwegen geheel en voor langere tijd stil te leggen en alle werk in de havens te staken. Ook de mijnen zullen lijden onder stakingen onder het motto: wij willen ons recht, dus wij gaan staken.

Maar gaat het om die paar centen die de leden mogelijk daardoor meer krijgen? Een langere staking kost hen per man meer dan zij ooit in enkele jaren aan meerinkomsten kunnen krijgen als gevolg van een overwinning. Maar daar gaat het ook niet om: Het gaat er in feite om dat de leiders lange tijd in feite hebben uitgemaakt wat er in engeland moest gebeuren en nu is er iemand gekomen die hen eens even wil gaan vertellen wat zij wel en niet moeten doen? Dan liever de lucht in.

Je kunt al deze problemen wel zuiver menselijk noemen, maar zij hebben toch ook ergens een meer geestelijk belang. Wanneer je een positie breekt - onverschillig welke - waardoor je boven de controle van anderen meent te staan wordt de neiging steeds groter om alleen nog maar vanuit eigenstandpunten te denken en te redeneren.

tot zover is het niet zo erg. Maar je gaat nu elk feit dat niet past binnen je denkbeelden als onjuist omschrijven en bestrijden. Niet dat je het kwaad bedoelt. Maar je gaat je toch meer en meer blind stellen voor een deel van de werkelijkheid, zeker wanneer het alleen anderen betreft.

Hierdoor echter wordt je geestelijk ervaren onevenwichtig. Wat betekent dat je innerlijk in moeilijkheden begint te komen omdat je ook geestelijk elke aantasting van hetgeen juist acht of meent te zijn met alle kracht gaat afwijzen. Waarbij nog komt, dat je dergelijke zaken maar al te vaak meent te mogen bestrijden met alle middelen.

Zi je op een betrekkelijk onbelangrijke plaats dan is de neiging er wel, maar geestelijk valt het best mee. Wanneer je b.v. in het bestuur van de orde zit of zo. Per slot van rekening is het een prodeo werkje dat je "erbij" doet en waarin je mogelijk nog wel eens plezier hebt ook.

Maar soms komt het reeds snel naar buiten, zoals bij sommigen die wethouder zijn van een grote stad of zelfs een dorp. Ik vindt het overigens een mooi woord: wet - houder. Van zo iemand met een dergelijke titel zou je verwachten, dat hij zich strikt aan de wet houdt. Maar in feite houdt zo iemand de wet liever aan om even zijn eigen gang te kunnen gaan.

Let maar eens op de eigenaardigheden in het bouwbeleid in bepaalde steden en op de acties die bepaalde personen in een dergelijke positie menen te mogen ondernemen om de lasten van eigen luxe naar het rijk te verschuiven e.d.

Laat ik trouwens niet nalaten in dit verband te herinneren aan de rol van provinciale staten, die instelling die er vaak voor zorgt dat gemeenten in alle staten zijn.

Nogmaals: de geestelijke invloed van dit alles lijkt op het eerste gezicht niet zo belangrijk. Men zal zeggen: nu ja, goed, maar dat is uiteindelijk alleen iets bij enkele honderden personen. Wat kan dit nu betekenen voor b.v. de bewustwording van een geheel volk.

Let eens op: stel dat deze eenzijdigheid die in feite een vorm van egoïsme of egocentrisme is, optreedt bij een steeds groter deel van de overheden en vooral van de belangrijke figuren - de hoog geplaatsten. Al snel zult u zien, dat een ieder meent op een gelijksoortige wijze te mogen en zelfs te moeten reageren en ageren.

Meer en meer gaan de mensen alle voorschriften, alle wetten en normale verhoudingen verdraaien in hun eigen richting. Of dit geestelijk dan zo schadelijk is? Ja. Want je leeft als mens uiteindelijk samen met je medemensen. Je bent deel van een gemeenschap.

Binnen die gemeenschap is je plaats er niet alleen een die eisen mogelijk maakt, zij moet gelijktijdig ook een bewust en blijmoedig dienende zijn. M.a.w.: je bent in feite aansprakelijk voor het welzijn van al degenen waar je regelmatig mee te maken hebt.

Wanneer je dit steeds meer over het hoofd gaat zien kom je langzaam maar onvermijdelijk van een verlicht streven - hoe verlicht je ook zoudt willen zijn - terecht in benepenheid.

Wanneer die benepenheid dan te sterk verbonden geraakt met je gevoel van eigenwaarde dan kom je in het tegengestelde, in het chaotische terecht.

Er zijn heel wat mensen die steeds weer verzuchten: ik begrijp niet waar al dat vandalisme, dat geweld, die vernielzucht vandaan komt. Meer beperkt zijn die kwaliteiten altijd wel aanwezig geweest. Maar wat is er gebeurd? Men heeft ontdekt dat anderen - en dat zijn de bazen - zich niet precies houden aan de regels die gesteld zijn. Dat ook zij wel eens de waarheid nooit verdraaien en dat zij steeds weer bezig zijn in de eerste plaats hun eigen belangen te lienenen te handhaven.

Je kunt wel zeggen, dat dit zo erg niet is, maar er zijn steeds meer verschijnselen waardoor dit voor een ieder duidelijk kenbaar wordt. Dit betekent dat degenen die dit ervaren zelf ook meer en meer chaoten worden, dat zij alleen nog maar denken aan zich en eigen belangen en genoeg.

Hoe goed zij ook mogen zijn voor de mensen in eigen kring, de mensen die zij kennen en waarvoor zij iets voelen, zij matigen zich toch gelijktijdig het recht aan, de gehele wereld rond hen uit te buiten op een wijze, die zelfs een minister van financiën niet meer haalbaar zou achten.

Eens in je leven komt steeds weer, zoals na de dood, het ogenblik waarop je met de waarheid gekonfronteerd bent en moet toegeven: ik heb verkeerd gedaan. Maar zul je dit dan wel doen? Of begin je liever beschuldigingen tegen anderen te verzinnen?

Hoe vaak zien wij niet dat een feile aanval op anderen het enige antwoord is dat men heeft voor eigen gevoel van schuld, tekortschieten of onvolledigheid. Maar dit betekent dat je de lichtende krachten en de waarheid die je nodig hebt om geestelijk verder te kunnen gaan, in je zelf en na je dood ook in je wereld, verwerpt. Je grijpt steeds weer terug naar de bekrompenheid, de benepenheid en zult eerder het chaotische duister wanneer daarin de illusies omtrent eigen ik en eigen macht kunnen worden gehandhaafd, dan toe geven dat je verkeerd bent.

Dan kunnen wij wel jammeren over al wat er in deze dagen gebeurt. Het is vaak ook jammerlijk en de natuur jammert mee, wat resulteert in overstromingen, sneeuw enz.

Mogelijk vindt u dit alleen maar een toe al. Maar het is dan wel bijzonder eigenaardig en toevallig, dat de grootste aschade en overlast daardoor vooral ontstaan zijn in die staten en delen van staten waar de grootste conflicten zijn ontstaan tussen bevolking of humane belangen en overheden. Vreemd.

Altijd weer zal in ieder geval de mens geestelijk licht verliezen wanneer hij blind wordt voor de werkelijkheid, de werkelijke noden en behoeften van anderen. Zodat in dit gehele verhaal heus ook nog wel enige geestelijke elementen verscholen liggen.

Nu zal niet een ieder die hoog geplaatst is zijn weg volgen naar de volledige chaos. Steeds weer zie je mensen die zich afvragen: wat heb ik eigenlijk gedaan? Wat doe ik op het ogenblik? Om dat te proberen om de zaak terug te draaien, ook al kost het hen een groot deel van hun reputatie en hetgeen zij bereikt menen te hebben.

Zeker, dan zal het "volk" erg teleurgesteld zijn. Zo iemand houdt zich niet aan zijn woord, zo iemand is wispelturig. Wat gezien in het geheel mogelijk nog wel eens waar zou kunnen zijn ook.

Maar zo een mens zoekt terug te vinden naar een waarheid waarbij hij weer kan zeggen: ik leef niet alleen meer voor mijzelf, mijn reputatie of positie, maar ik leef inderdaad mee voor anderen. In feite probeert zo iemand aan zijn eerst lege woorden weer inhoud en betekenis te geven. Helaas vormen deze mensen nog steeds een minderheid.

Wanneer ik u op deze avond juist met deze aspecten als actualiteit meen te mogen konfronteren zo doe ik dit omdat u volgens mij in de komende tijd heel wat eigen aardige charades zult moeten aanschouwen, tot mensen toe die elkander wel zouden kunnen vermoorden en dit mogelijk ook zouden doen wanneer er geen geheime dienst in de buurt zou zijn, maar toch glimlachend of handenschuddend op de sofa zitten voor de t.a.v om de vertoning daarna voor de pers nog eens op het bordes over te doen.

U zult ontdekken dat de spanningen in het komende jaar in deze wereld wonderlijk verlopen. Indien u zich niet realiseert hoe de positie, toestand en wensen van de hooggeplaatsten die er bij betrokken zijn daarvoor voornamelijk verantwoordelijk zijn, zo zult u menen dat de wereld gek aan het worden is.

U zult zich dan afvragen hoe het mogelijk is dat de russen nu opeens iets toegeven en de amerikanen opeens een stap terug doen in hun houding tegenover het oostblok, om even later weer alles feitelijk terug te nemen. U zult dit alleen begrijpen wanneer u beseft hoe deze mensen en alle betrokkenen vaak vooral gedreven worden door het verlangen iets te bereiken. Wanneer u beseft welke belangen voor hen zelf hierbij op het spel staan zult u dit alles heel wat beter begrijpen.

Dan zult u eindelijk ook begrijpen waarom een en hetzelfde gezamenlijke kommunicé door elke deelnemer weer totaal anders zal worden uitgelegd: een ieder probeert de feiten alsnog om te buigen tot een persoonlijk sukses.

Dan zult u mogelijk ook voor uzelf begrijpen dat het heel wat belangrijker is weer een blik voor de werkelijkheid te verwerven in deze tijd dan b.v. deel te nemen aan een elfstedentocht → die niet zal doorgaan vrees ik .

Nu ja, valt die tocht in het water dan kun je altijd nog gaan roeien. Staat er niet geschreven dat gij zult roeien met de riemen die gij hebt? Dit geldt ook voor regeringen, maar die hebben er dan een ander gezegde bij: het is goed riemen snijden van andermans leer. Waarover dan het volk op zijn beurt weer zo nijdig wordt dat het met shakespeare uitroept: leer om leer.

Waarmede u meteen even leert dat je uit nederlandse zegswijzen heel wat verhelderende zaken kunt opdiepen. Maar de werkelijkheid, ook voor u, is gelegen in uw eigen benadering van uw medemens.

Wanneer u begrijpt hoe vaak mensen bezig zijn hun eigen belangrijkheid - werkelijk of erondersteld - te verdedigen en daardoor tot irrationeel gedrag komen, kunt u mogelijk toch al beter contact met hen krijgen.

Wanneer u begrijpt hoe en waarom vele mensen wegvlugten in illusies, of dit nu middels hash, hero of de een of andere sekte gaat kunt u hen benaderen en mogelijk helpen weer meer bewust mens te worden.

O zeker, dat laatste is ook vaak een soort vlucht en verslaving tegelijk: je voelt je prettig, meent in in het leven te vinden en bovendien iets te zijn of te hebben wat anderen ontbreekt.

Maar het belangrijke is dat je die mensen vanuit de werkelijkheid in hun onwerkelijke wereldje toch nog bereiken kunt. Want het allerbelangrijkste in deze periode is wel dat de mensen weer moeten proberen elkander te benaderen, elkaar weer te begrijpen.

Wij kunnen niet verder gaan met het verschuiven van waarden en evenwichten tot onevenwichtigheid alles op de duur domineert. Wij moeten terug naar evenwichtigheid, wij moeten terug naar een geestelijk evenwicht en een aanvaarden van de stoffelijke konsekwenties die daaraan ook voor ons verbonden zijn. Anders kan de mens zich in de wereld niet meer handhaven.

Zeker, dit houdt in dat je jezelf moet beperken. Het is, automobilist, net als in het verkeer: je kunt geen 150 blijven rijden wanneer er druk verkeer is. Dan moet je je aanpassen aan de anderen.

Dan moet je daarover je ook niet ergeren, maar eenvoudig doen wat nodig is. Als voetganger betekent dit, dat je inderdaad uit moet kijken of er een auto aankomt en niet moogt zeggen: ik loop op het spijkkerpad, dus laat hem maar remmen.

Het betekent rekening houden met anderen. De automobilist die een plan voor openbaar vervoer uitwerkt moet niet zeggen dat het theoretisch goed in elkaar zit en dat de mensen het dus zo maar moeten nemen. Zo iemand moet eerst zelf eens een half jaar uitsluitend met het openbaar vervoer reizen. Dan weet hij vaak beter.

Het betekent dat je terug moet naar de werkelijkheid en naar de werkelijke waarde en betekenis van de dingen. Ik kan mij voorstellen dat er nu mensen zijn die reageren met een: U kankert nu zo zeer op alle hooggeplaatsten. Is dat wel reeel?

Och, wanneer een t.v. piraat nijdig wordt en eens een klabeltje doorknijpt wat gebeurt er dan? Er zullen wat minder mensen de kans hebben een gehele avond te staren naar verwarrende beelden. Beelden waarin namaak moord wordt afgewisseld door belerend geklets van velerlei aard. Morgen is de zaak weer in orde, Dus zo heel erg is dat niet.

Maar een hooggeplaatst iemand idie op een dergelijke wijze zijn gram probeert te halen - en dat gebeurt wel - brengt het leven van

zeer veel mensen of zelfs de gehele wereld voor langere tijd in de war. Intern kan men dan mogelijk de economie of rust voor jaren in eigen land schaden. Maar is men nog hoger en heeft men invloed in het buitenland ook dan zou zo iemand zelfs de wereldvrede voor langere tijd kunnen verstoren met alle gevolgen van dien.

Daarom spraak ik over de hoog geplaatsten. Niet omdat zij zoveel anders of slechter dan wel beter zijn dan de gewone mensen, maar omdat de betekenis van hetgeen zij doen en kunnen doen onder verder gelijke omstandigheden zog eel omvangrijker is.

Ik heb niets tegen een eerlijk ambtenaar. En er zijn er heel veel, zeker in Nederland. Maar zo iemand moet wel begrijpen, dat zijn ambtelijke functie niet de zin en inhoud van het leven bepaalt. Zijn functie is niet geschapen om de mensen daaraan aan te passen, maar hij heeft deze functie verworven omdat hij daarmee de mensen zo goed mogelijk moet dienen. En dat is een groot verschil.

Ik heb niets tegen politici. Die moeten er ook zijn. Per slot van rekening: waarom zouden de mannen alleen maar in de kroeg zitten zwammen. Dat kunnen zij! met soms betere resultaten, in de eerste of tweede kamer ook doen.

En waarom ouden alleen de mensen binnen een zeer specialistisch beroep zich een bijzonder taaltje aan mogen meten? Dat kan in de politiek ook. Bovendien zijn er altans hier zeer vele werkelijk eerlijke mensen bij, al vervagen de normen soms wat.

Maar wanneer zij zich langzaam maar zeker geheel los gaan maken van algemene normen en hun functie niet meer zien als het dienen van anderen maar eerder als een reguleren en aanpassen van anderen aan een bepaalde denktrant dan heb ik daartegen wel bezwaar.

Ik heb ook niets tegen Reagan. Ergens kan ik de man zelfs wel waarderen. Zo min als ik iets heb tegen Bresjnev. Om Henri te citeren: deze politieke niesbui is bij tijden zelfs zeer sympathiek. Wel maak ik bezwaar tegen hetgeen zij doen uithofde van een positie die zij menen te moeten verdedigen, op een wijze die niets meer heeft te maken met werkelijke noodzaken of de belangen van het volk dat zij representeren.

En daarom gaat het mij. Eindelijk dienen ook deze mensen te erkennen dat wij terug moeten naar een harmonische samenleving. Niet de samenleving dus met steeds sterkere tegenstellingen en een steeds maar groeiend verweer van de groepen tegen elkaar.

Wij moeten zeker ook in het bestuur terug naar harmonie. Want hoe harmonischer het bestuur functioneert, hoe harmonischer het volk zal reageren. En hoe meer een mens harmonisch in en op zijn wereld leert reageren, hoe gemakkelijker hij ook in zich iets van de blijvende harm nie terug vindt. En dat is iets wat velen hard nodig hebben om niet gek of wanhopig te worden in deze dagen.

Daarom heb ik dit alles zo gezegd. Ik wil niemand persoonlijk aanvallen, ome Joop niet, vriend Dries niet en natuurlijk ook Jan niet. Nu ja, misschien wordt Jan nog eens ome Jan. Maar dan wordt Nederland waarschijnlijk een zaak voor de bank van lening.

Ik wilde u er wel op wijzen dat zij, door hun nauwe gebondenheid, niet met volk of achterban maar allereerst met positie en carrière heel vaak grote fouten kunnen gaan maken.

Zoals ik er op wilde wijzen, dat macht de grenzen van het toelaatbare op vaak ontoelaatbare wijze doet vervagen. Ik wil er op wijzen dat het geestelijk evenwicht en de mogelijkheid werkelijk iets te bereiken juist bereikt wordt door de prestigedrang en de machtsbehoefte te negeren, weg te werken tot je niet meer de behoefte kent jezelf te profileren door je af te zetten tegen anderen.

Men moet leren samenwerken met alle anderen. Wanneer wij dit gaan begrijpen zo heb ik een actuele inleiding gehouden die voor u toch nog van belang kan zijn. Want dan zult u al die berichten die u hoort en leest mogelijk wat anders benaderen en zien, dat het mensen zijn die dit alles doen en niet stralende politieke heiligen die, verheven op de zuil van hun partij, een papaal onfeilbaar oordeel moeten geven en gelijktijdig de lasten van de gehele wereld zonder meer op zich moeten nemen op gelijksoortige wijze als men wel zegt dat Jezus de zondenlast van de gehele mensheid op zich draagt.

Het zijn mensen, leer hen dus zien en beoordelen als mensen. Leer begrijpen dat andere belangen dan zelfs internationale een rol spelen in hun beslissingen. Leer begrijpen dat dergelijke dingen - maar gemeenlijk nog beter verborgen - eveneens een rol spelen bij het optreden van internationals, dat het er heus niet alleen maar om gaat u onrecht aan te doen, uit te buiten, oorlog te veroorzaken of u meer geld te ontnemen. Want daarom gaat het ook daar niet.

Ook daar vechten mensen met zich en de wereld om een illusie te handhaven die zij te nauwernood waar kunnen maken. Kijk er naar en spiegel je er aan. Want maar al te vaak zal ook een "gewone" mens bepaalde illusies koesteren waarvan hij innerlijk zelf wel weet, dat zij niet terecht in stand worden gehouden.

Wanneer u daarvan afstand kunt doen dan is het mogelijk dit jaar en de paar hierop volgende jaren te maken tot een groei van harmonie.

Dat heeft niets te maken met een harmoniemodel. Ofschoon ik mij heb laten vertellen dat menige vooraanstaande persoon een bepaalde vorm van harmonie met menig model bereikt heeft.

Het gaat mij om werkelijke harmonie. En dat betekent: voelen voor elkaar, iets willen doen voor elkaar. Dat wil zeggen: niet alleen maar denken aan jezelf als iets wat gehandhaafd moeten worden tegenover alles, maar, jezelf ervaren als deel van een geheel dat beter moet en kan worden door jouw bestaan.

Wanneer je dit kunt doen heb je iets bereikt. En dat was het dan. Kommentaar welkom.

Mensen zeggen wel eens, dat je alles aan de staat moet overlaten. Wat is die staat? Een abstract begrip?

Theoretisch is zij dit. In werkelijkheid is zij het geheel van alle burgers die binnen de erkende grenzen leven. Het staatsbestel is, altans in een democratie, voortgekomen uit de vertegenwoordigers die de burgers gekozen hebben plus de apparaten die dezen geschapen hebben om het geheel te kunnen regeren en reguleren.

Maar na enige tijd ontstaat het gevaar, dat het bestuursapparaat vergeet dat het allen bestaanvoor en vanuit de burger. Dan gaat het optreden als een zelfstandige eenheid, een soort kunstmatige persoonlijkheid zelfs vaak. Het probeert dan alles wat er aan burgers, onderdanen, bezittingen etc. in het land aanwezig is te maken tot iets waarover de staat macht uitoefent en dus absoluut beslissingsrecht heeft.

Wanneer u, zoals men u raadt, alles aan de staat gaat overlaten weet ik wel waar u terecht komt: een wezen zonder persoonlijke rechten dat voor een klein deel door de staat bepaald inkomen zal moeten werken op die plaatsen en onder die omstandigheden waar de staat dit begerlijk vindt.

Wanneer de staat uit het volk groeit is zij alleen een verlengstuk van het volk en dient zo goed mogelijk het gehele volk te dienen zonder op te treden als verlengstuk van een of enkele groepen daarin.

Dit wordt onmogelijk zodra de staat in zichzelf een te groot machtsapparaat is geworden. Sta mij toe dat dit in practisch alle landen

terwerelddit het geval is, zelfs in vele z.g. ontwikkelingsgebieden. Gebieden waar tot 20 jaren geleden voor de mensen de hoofdman van de stam in feite de enige ambtenaar en rechter was. Voldoende.

Is hieraan iets te doen?

Je zoudt als burger ongeacht de konsekventies de staat er voortdurend aan moeten herinneren dat zij er is voor jou, maar dat jij er niet alleen bent voor haar. En herhaal desnoods luid wat eens een bekend schrijver reeds zeide: hoezeer wens ik, dat deze regering zich een ander volk zou kiezen

Maar regeederen en ambtenaren duidelijk: mijne heren, uw formules en andere fratsen interesseren mij minder. Het gaat mij er niet om dat u zo mooi spreekt of hapend afleest met oog op een effect zowel op uw collegae als de verdere toehoorders.

Zeg mij eens, wat u werkelijk hebt gedaan, tot stand ghebt gebracht. En dan bedoel ik niet alleen de uitvoering van voorschriften of stemgedrag. Wat hebt u werkelijk veroorzaakt en waarom?

Indien een ambtenaar artikelen citeert, vraag hem dan eens op welke gronden hij in wezen onmenselijke beslissingen neemt of in bepaalde gevallen toch onrechtvaardige besluiten wil uitvoeren, alleen maar omdat er besluiten en artikelen bestaan waarmee hij zijn optreden kan rechtvaardigen.

Maar is een ambtenaar in nood, b.v. een agent of eendeurwaardder - want ook dit een niet onsympathieke half ambtelijke figuur. U weet misschien nog hoe het vreofer was: de mensen stempelden en de deurwaardder plakte... Al bemerk ik dat niet velen van u deze tijden nog ervaren hebben.

Wanneer zo iemand werkelijk in moeilijkheden komt, herinner je dan dat hij ook voor jou werkt en opkomt, dat hij een uitvoerend orgaan is van de staat die jijzelf hebt helpen vormen. Hinder zo iemand niet, help hem liever zijn schade te beperken.

Doet je zo iemand onrecht, dan moet je niet hem treffen, maar je wenden tot degene die de regels heeft gemaakt op grond waarvan het onrecht geschiedt. Konfronteer waar en zover je maar kunt juist de hooggeplaatsten met het onrecht dat zij helpen handhaven en tot standbrengen. Mogelijk dat je dan langzaam een stapje verder komt.

Maak ook onmiskenbaar duidelijk dat je niet voelt voor bepaalde besluiten of acties van je bestuur, zelfs indien dit betekent dat je je geheiligde partij moet verlaten, brieven moet schrijven naar mensen die dezen misschien niet eens lezen en je eigen heerlijke zuilblad tijdelijk moet verwisselen voor een ander of je programmas voor radio en t.v. uit de kran t moet putten.

Heb er iets voor over, veel moeite zo nodig, om duidelijk te maken dat je het met een bepaald iets geheel niet eens kunt zijn. En wanneer u dit al doet, probeer dan ook nog eens zo goed mogelijk en eerlijk mogelijk duidelijk te maken waarom u dit doet. Voldoende?

Dus: het is onzin je abonnement op de norvgids op te zeggen omdat de man op de buis per ongeluk een hoorbare wind liet juist voor hij sprak over van Agt. En dat doort dingen gebeurt, vooral dit opzeggen. De wind was meer een voorbeeld.

Zeg duidelijk waarom je ergens tegen bent en maak duidelijk dat je ook bereid bent er verder zelf iets aan te doen. Maar doe dit niet met geweld tegen de ambtenaar, maar ageer tegen het verschijnsel. Alleen zo kun je verder komen zonder veel weerstanden op te roepen waar die anders zouden ontstaan.

Een betere raad kan en mag ik u op het ogenblik niet geven. En dat is het dan voor vandaag. Ik heb getracht mij onderwerp niet al te zwaar te maken.

... hoop, dat ik u ook een klein beetje begrip heb kunnen bijbrengen. Want je kijkt zo vaak over de mensen en de menselijke aspecten weg. En toch is het zo menselijk wanneer iemand die altijd een dienstauto met chauffeur mag gebruiken meent; ik heb haast om naar mijn vakantiebestemming te komen, dus waarom zou ik niet even het regeringsvliegtuig nemen.

Een dergelijke reactie is alleen maar menselijk. U kunt dan wel schandaal roepen en dat is het mogelijk ook wel, maar dit maakt het niet minder menselijk dan zwartrijden op de tram omdat je je kaart vergeten hebt en er toch geen controle is. Dus kijk naar de mens achter al die bekende en hooggeplaatste figuren.

Probeer die mens dan ook enigszins te begrijpen met al zijn problemen van zelfhandhaving, illusies t a.v. macht en mogelijkheden. Want dan zult u mogelijk ook meer invloed uit kunnen oefenen op het gebeuren dat als gevolg van dit alles in de maatschappij in verschijning treedt.

Ik dank U voor uw aandacht.

--0--0--0--0--0--0--0--0--

Zo. Goeden avond, vrienden.

Nu moeten wij nog even aan de esoterie ook en zoals u weet is esoterie een moeilijke zaak. Het komt neer op een naar binnen kijken en dan weten wat je bent. En dan bovendien nog moed genoeg op kunnen brengen om toch gewoon verder te leven.

De hele situatie waarin wij verkeren proberen wij altijd weer naar buiten naar voren te schuiven en wat wij van binnen zijn, daarover halen wij dan gemeenlijk wel de spons. Wat trouwens wel eens nodig is ook, want zo hier en daar ziet je innerlijk er gemeenlijk nogal ongewassen uit.

Je moet leren, dat alles wat in je is ook naar buiten moet komen. Vele mensen begrijpen dit niet. Zij menen dat wanneer geroepen wordt: weest uzelf, men bedoelt dat zij voortaan maar moeten doen wat zijzelf willen.

Zo ongelukkig zou ik echter geen mens willen zien. Want wanneer je alles doet wat je maar wilt houdt je niets meer over om te willen wat nog mogelijk is. En wanneer je niets meer wilt ben je niets meer.

Je moet in jezelf kijken en zien, wat je daar alzo hebt. Dan zie je dat je heus soms wel meegevoele hebt voor de mensen. Maar dan moet je ook beseffen dat je het niet op moogt lossen als sommige mensen die, wanneer men hen om enig meegevoel vraagt reageren: wij geven niet aan de deur, wij gireren altijd.

Dan moet je werkelijk wat begrip opbrengen voor die mede mens. En wanneer je werkelijk een grote behoefte hebt de wereld eens wat beter te zien worden dan moet je niet gaan kankeren tegen alles wat er in die wereld al zo fout is, maar moet je er voor zorgen dat je zelf tenminste een enkel iets wat beter maakt.

Bovendien kun je dan ook nog niet zeggen: ik maak het zoals ik het wil en dan moet een ieder zich daaraan maar onderwerpen. Natuurlijk, een ieder moet wel eens op zijn tijd. Maar het is toch beter dat de mensen wat hoop hebben dan dat zij er een doen. En hoop kun je hen alleen geven wanneer je hen de kans laat ook wat op zichzelf te letten, voor zich te zorgen en met hun eigen innerlijk enige rekening te houden.

Ik vind dat heel erg belangrijk. Je bent een mens en dat wil zeggen dat je een hele hoop voertuigen bent. Je bent a.h.w. een geestelijk assortissement in een niet altijd even geslaagde stoffelijke verpakking.

Ja, ik zeg nu niet, dat u niet geslaagd mbent hoor.

Wanneer je kijkt naar de inhoud zo is deze toch belangrijker dan de verpakking, zou ik zo menen. Maar zolang je de doos gesloten houdt komt er niets uit. Esoterie betekent daarom niet alleen de inhoud kennen, maar wil ook zeggen, dat die inhoud ook naar buiten toe betekenis moet hebben.

Wanneer je de meest edele waarden in jezelf blijft verbergen heeft niemand daar iets aan, ook jij niet. Trouwens, wij vinden dit al terug in de gelijkenissen en spreuken: zet uw licht niet onder de korenmaat. Helaas zijn de enigen die deze raad steeds weer proberen op te volgen juist degenen die veel duisternis verbreiden.

Vreemd: de duivel maakt goede reclame voor zichzelf, maar het goede kruipt voortdurend in zijn schulp. En dat is zeker niet de bedoeling.

Je hebt allereerst in jezelf altijd weer het gevoel van leven. De mensen menen vaak dat dit alleen maar normaal is. Maar werkelijk een gevoel van leven hebben betekent een soort tinteling, een gevoel van verbonden zijn met al het andere.

Zeker, dat kan vandaag voor jou zus zijn en morgen zo. Maar het bestaat. Het is een voortdurende uitwisseling tussen de gevoelens in je en de wereld om je heen. Het is een wisselwerking van droombeelden die je koestert en feiten die je buiten je constateert.

Het is deze wisselwerking waardoor je in feite leert, waardoor je bewuster wordt. En elk geestelijk voertuig dat er in je bestaat neemt daar dan iets van mee.

Ik weet niet hoe dit duidelijk te zeggen. Heel wat mensen zeggen hun eigen ziel te zoeken en beginnen dan met een soort radio-programma "adres onbekend". De ziel die je hebt is dat gevoel van leven, die tinteling, die ervaring. En de waarde die zij voor jou en het al op het ogenblik heeft ontleent zij zo goed aan alle herinneringen en ervaringen als aan alle verwachtingen die je nog koestert. Want de ziel is de kracht en het beeld waardoor al je eigenschappen ontstaan.

Als je die niet eerst aanvaart en erkent kun je de rest natuurlijk wel buiten beschouwing laten. Wat alleen zin heeft wanneer de dood het einde zou zijn. Maar voor mij is het onzinnig om te denken aan de mens als een eindig wezen.

Er zijn mensen die zeggen dood is dood. Ik geloof dit graag, maar wat gaat er dan dood? Het lichaam? Dat is niet erg. Danben je alleen maar wat bagage kwijt. Maar als alles verdwijnt, wat blijft je dan nog over? Dan heeft het geen zin om "goed" te zijn. Als er toch verder niets komt ben je gek wanneer je dan voortdurend ten koste van veel pijn en moeite je deugden zit aan te spitsen.

Heel wat mensen hebben dan ook een systeem nodig waarin zij geloven, een soort puntenslijper voor idealen. Ook al menen zij dat de dood het einde van alles is, zo redeneren zij, dat zij met hun idealen toch nog iets kunnen doen. Dan, zo menen zij, zal mijn naam voortleven.

Vergeet dat maar. In den Haag kun je de Zwijger zien staan die nog steeds geen bek opendoet, maar wit ziet dank zij de meeuwen. En van Oldebarneveldt wordt ook al wit door het gevederde volke. Men weet nog, dat hij met een stokje naar het schavot is gegaan dank zij een dichter die daarover tot kweiling van de schooljeugd een lang vers heeft gemaakt. Maar voor de rest en door de rest is hij ook vergeten.

Zoals de naam van vader Drees - nog steeds in leven - alleen nog in herinnering is bij degenen die a.o.w. krijgen en dus "van drees trekken. Maar zelfs dezen herinneren zich steeds minder omtrent Drees. Het enige waaraan de mensen nu soms nog denken is Vroom en Dreesman.

Denk dus niet dat je je naam omsterfelijk kunt maken of zo.

Wanneer je zo denkt maak je jezelf wel onsterfelijk, maar dan voornamelijk belachelijk.

Neen, dan heeft alles geen zin, dan moet je gewoon maar plukken wat er te plukken is, vindt u ook niet? Maar juist wanneer je voortleeft of alleen maar het gevoel hebt dat dit leven in jou toch niet beperkt kan worden tot een enkel stoffelijk bestaan wordt het anders.

Dan gaat het niet meer om uiterlijkheden, maar om wat je nog overhoudt. Het is natuurlijk krankzinnig een spaarrekening te openen bij Ad Latjes of zo iets. U kent hem wel: de man die een reisbureau had dat zo voordelig was dat je niet eens meer een kaartje kreeg.

Maar geloof je dat er iets blijft bestaan dan zeg je tot jezelf: ik moet dus zien dat ik iets wijzer wordt. En de hele zin van de esoterie is nu in feite, dit wijzer worden op een juiste manier te leren regelen.

Ja, je kunt daar natuurlijk om lachen en wanneer je ziet op welke manier de mensen soms proberen dit te regelen middels de een of andere geestelijke verkeersagent in oranje of zo dan vindt ik dit ook wel belachelijk. Maar het gaat er om, dat je jezelf kent en dat je jezelf bevestigt.

Kijk, wanneer toch alles kapot gaat blijft er niets over. Dus wat geeft het dan of je het gevoel hebt dat je een stomiteit hebt uitgehaald zolang je maar lol hebt. Maar wanneer je gelooft dat je voortbestaat dan moet je een dergelijke stomiteit proberen te voorkomen en zo dit niet gelukt er in ieder geval toch iets aan doen, desnoods door het herstellen van de gevolgen wanneer dit kan. Want dan krijg je een gevoel van juistheid waardoor voor jou dit gevoel van leven veel intenser blijkt te worden.

Maar dan? Er zijn nogal wat mensen die stellen dat je aan een bepaald model moet beantwoorden. Ik in mijn aardse leven ook wel eens. Maar dan bleven wij niet in eigen land hoor. Dan gingen wij naar Brussel. Dat maakt je tot een getapt persoon.

Maar het werkelijk belangrijke is toch niet wat anderen denken, maar dat je voor jezelf het gevoel hebt dat het goed is? dat klinkt wel gek, maar is waar. Want alles wat die wereld buiten je je vertelt heeft maar weinig betekenis voor je behalve wanneer het in jezelf een echo vindt.

Wanneer wat in mij leeft gelijk is aan de wereld waarin ik werk wordt ik mij bewust. Want dan wordt mijn wereld mijn weten en dit weten kan niemand mij meer afnemen in het voortleven.

Helaas ken ik heel wat mensen die menen dat het alles nog wel los zal lopen. Want, zo zeggen zij, ik bid toch regelmatig tot de heilige Alliacus(?) - voor dit voorbeeld neem ik dan ook maar een afgekeurde. Want je hebt tegenwoordig ook al heiligen in wegwerp verpakking die dan soms weer geentameerd worden door het zakenleven.

Maar niet goed? Januarius mag ook. Hij is nog erkend, een gekend heilige omdat zo nu en dan zijn bloed kookt. Maar dan ben ik ook een soort heilige, want mijn bloed kookt ook soms wanneer ik naar de wereld kijk.

Die mensen denken dan: ik heb steeds tot hem gebeden, dus die maakt het wel voor mij in orde. Maar het is in het hiernamaals niet zoals in sommige landen. Als je daar naar de douane gaat en je legt een bankbiljetje in je pas dan wordt je vlot geholpen en je wordt niet nauwkeurig nagekeken. Maar zo is het in de hemel toevallig niet.

Nu ja, de hemel? Ik vraag mij trouwens ook altijd weer af waarom mensen die zich vroom achten toch altijd weer dromen van een wereld als die. Denkt u nu werkelijk dat het zo leuk is om de gehele eeuwigheid in je hemd te lopen zingen?

De hemel is een soort wereld, zeker. Maar ik dacht dat het toch nog veel meer een toestand was. Wanneer je daar komt moet je afrekenen met wat je zelf bent. En dit moet je doen met á wat je zelf geleerd hebt. Daarom is het de moeite waard te kijken en te vragen: wat ben ik echt? Wat wil ik werkelijk?

Belijk je je leven dan ook nog eens goed dan kom je tot de konklusie dat je vele dingen eerder doet omdat anderen dit zo goed vinden en omdat je die zelf wilt. Een held is in vele gevallen iemand die niet de moed heeft om laf te zijn zolang een ander toekijkt. Of het is iemand die te stom is om het gevaar te beseffen. Dat komt ook voor.

Slechts een enkele keer is er iemand die een held is niet omdat hij dit wil zijn of iets bijzonders wil doen, aanzien wil behouden, maar gewoon omdat hij het gevoel heeft iemand anders ten koste van áles te moeten helpen. Wij hebben kort geleden weer iemand over gekregen van die soort.

Dat zijn mensen die dan zozeer aan een ander denken dat zij zichzelf daarbij achterstellen. Niet omdat zij menen zelf niet belangrijk te zijn, maar omdat zij menen nog wel even te kunnen wachten. Soms lukt het hen wel, soms lukt het hen niet. Maar dat zijn mensen waarvan ik zou willen zeggen dat zij een esoterisch levensbesef hebben.

Want in zich hebben zij een gevoel van juistheid waardoor zij gedreven worden om daaraan ook te beantwoorden in hun eigen wereld. Zeker, ieder heeft zijn eigen wijze van kijken. Maar wanneer u wilt doen aan esoterie zou ik toch wel een paar stelregels willen uiten: Wanneer u begint met esoterie zo komt u altijd in kontakt met vele systemen. Dat weet u wel. In elk systeem vindt u vele vreemde woorden. Voor u begint er iets mee te doen moet u er voor zorgen dat al die vreemde woorden zo eenvoudig mogelijk vertaald worden. Spreekt men u dus over een super kosmisch bewustzijn of een hoger zelf, vraag dan eerst "wat bedoel je daar mee?". Want vaak blijkt dan dat het super-hoge bewustzijn neer komt op een ja zeggen tegen de leer en het hoger zelf niet veel meer betekent dan het vereren van een deel van het ik dat je nog niet beseft.

Herleidt vervolgens het gehele systeem en denken eerst tot zo eenvoudig mogelijke termen en denk daar over na. Dan kan er in je wel een lichtje gaan branden. Dan zeg je ja, dit is goed. Steeds zijn er delen van een leer, een systeem, waarop je innerlijk een bevestiging geeft. Kijk dan niet naar de systemen waaruit die dingen voortkomen, maar behoudt alleen die. Al het andere is voor jou dan nu niet belangrijk.

Anders wordt u als zovele mensen, die voortdurend bezig zijn kransen te leggen op het graf van hun verwachtingen en dit voor hoger bewustzijn verslijten. Doe dit nooit. Wanneer er al kransen gelegd moeten worden in je wereld zijn er idioten genoeg die dit om hun eigen redenen wel zullen doen.

Dus beperk je eenvoudig tot een wat je bent. Wat hje geweest bent, al je verwachtingen die niet uitkwamen? vergeet ze maar. Doe vandaag wat je kunt zo goed als je kunt. Wat morgen komt zie je wel weer, maar voor llesamoet je vandaag het gevoel hebben: er is een antwoord. Ik st, niet geheel leeg in de wereld, er gebeuren dingen die voor mij betekenis hebben. Daarmede moet ik in mijzelf werken opdat ik leer beseffen at ik ben en weet, wat ik moet antwoorden aan die wereld.

Dat is dan mijn visie op esoterie. Goeden avond.

(eerste onderwerp geredigeerd,
tweede onderwerp aanmerkelijk
bekort)

d.d. 15 januari 1982.